

Datum 2019-10-23
Diarienummer 1008/19

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.sba.bb@regeringskansliet.se

Finansdepartementets dnr: Fi2019/02656/BB

Göteborgs Stads yttrande gällande promemorian Byggnaders energiprestanda, förslag på ändringar i plan- och byggförordningen

Finansdepartementet har för yttrande översänt promemorian Byggnaders energiprestanda, förslag på ändringar i plan- och byggförordningen till Göteborgs Stad. Göteborgs Stad är överlag positiv till remissförslaget och vill framföra följande synpunkter.

Teknikneutralitet

Det är positivt att regeringen prioriterar teknikneutralitet mellan uppvärmningsformerna på marknaden. Rätt använt, kan upplägget med viktningsfaktorer komma nära rättvisa villkor för de olika uppvärmningssystemen på marknaden. Under flera år har byggreglerna missgynnat fjärrvärmen. Dels direkt, eftersom det har varit möjligt att bygga hus med sämre energiprestanda, och därmed billigare, om de använt värmepumpar. Än viktigare är de indirekta effekterna av obalansen. Flertalet av miljöcertifieringssystem på marknaden utgår från energikraven i Boverkets byggregler (BBR). När certifieringssystemen ställer upp krav i form av procentandelar av energikraven i BBR innebär det att exakt likadana byggnader ser olika bra ut när de har olika uppvärmningssystem. De nyligen återinförda statliga bidragen för byggande av hyreshus, ställer

också energikrav utgående från procentandelar av BBR. Detta har tvingat byggherrar som egentligen vill använda fjärrvärme, att välja värmepumpslösningar, enbart för att kunna få del av bidraget.

Använd Energi (nettoenergi) som systemgräns

Promemorian föreslår att dagens systemgräns Köpt Energi behålls, istället för att gå över till systemgränsen Använd Energi (nettoenergi), som skulle ha säkerställt teknikneutralitet. Göteborgs Stad beklagar detta, och vill uppmana regeringen att skyndsamt starta den utredning som utlovas i skrivelse 2018/19:152 om att införa nettoenergi som ett kompletterande krav. Även om det går att komma rimligt nära en teknikneutralitet med hjälp av viktningfaktorer, så är dessa alltid en kompromiss mellan antaganden och relevans för olika typsituationer. Och för att upprätthålla teknikneutraliteten krävs att de uppdateras tillräckligt ofta, vilket i sig är problematiskt, eftersom det också finns legitima krav på långsiktighet och stabilitet i regelverken. Nettoenergi skulle lösa allt detta.

Göteborgs Stad har tidigare, liksom bland annat Miljömålsberedningen och Energikommissionen, förespråkat nettoenergi som systemgräns för att uppnå energieffektiva, välbyggda byggnader med ett bra klimatskal. Med denna systemgräns sätts fokus på kvalitet och utformning av byggnaders klimatskal samtidigt som den innebär neutralitet mellan olika uppvärmningsformer. Byggnaden kommer förhoppningsvis att brukas i minst 50–100 år medan dagens tillförselsystem och energimixar kommer att förändras över tid. Målet måste därför vara energieffektiva byggnader oavsett tillförd energikälla. Detta är viktigt att beakta, inte minst i den högre bostadsbyggnadstakt som ligger framför oss.

I Göteborgs Stad är ett av villkoren som gäller för markanvisningar som rör bostäder att Programmet för miljöanpassat byggande ska uppfyllas. I den reviderade versionen av programmet från och med 2018 har staden valt att frångå BBR:s systemgräns Köpt Energi i kravställningen som rör byggnadens energiprestanda. Istället ställs krav på specifikt nettoenergibehov och till detta är ett krav på maximalt värmeeffektbehov kopplat. Det primära syftet med krav på nettoenergibehov är att skapa energieffektiva byggnader oavsett tillförselsystem det vill säga teknikneutralitet. Detta har bedömts viktigt då de nya byggnaderna kommer att stå i minst 100 år och förhoppningsvis även längre än så medan tillförselsystem bedöms kunna variera över tid. Att koppla ett

värmeeffektbehov till kravet på specifikt nettoenergibehov gör att det krävs ett bra klimatskal för att klara kravställningen oavsett vilket tillförselsystem som väljs. Eventuell lokalt producerad energi såsom solceller, solfångare eller vindkraftverk får inte avräknas från specifika nettoenergibehovet utan det är byggnadens verkliga energibehov vid dimensionerande vinterutetemperatur (DVUT) som ska redovisas.

Egenproducerad energi

Enligt EU-direktivet får, men behöver inte medlemsstaterna, räkna bort energi som tillförts byggnaden från källor på byggnaden eller dess tomt. Göteborgs Stad anser att det finns flera skäl till att Sverige inte ska utnyttja den möjligheten.

Möjligheten öppnar upp för att välja en viss uppvärmningslösning med byggnadsanknuten värmeförsörjning och då undvika att bygga ett mindre energieffektivt klimatskal. Det innebär att byggnadens belastning på energisystemet riskerar att öka, då ett sämre klimatskal leder till ett högre effektbehov när det är kallt ute.

Vidare leder möjligheten till att teknikneutraliteten undergrävs. Den i särklass vanligaste formen av egen energiproduktion är elproduktion med solceller. En byggnad med elvärme kan tillgodoräkna sig en större andel av den producerade solelen än en byggnad med fjärrvärme eller pellets. Ur energisystemsypunkt är detta särskilt olyckligt i och med att en solcellsanläggning inte bidrar någonting till byggnadens försörjning när effektbehovet är som störst en kall vinternatt.

Direktivtexten kräver att, om en medlemsstat väljer att räkna bort egenproducerad energi, så måste detta tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt gentemot förnybar energi som levereras genom energibäraren. Göteborgs Stads bedömning är att detta villkor inte kan uppfyllas med mindre än att all förnybar energi som levereras genom el-, fjärrvärme- eller gasledningar också räknas bort från byggnadens energianvändning. Med tanke på de höga andelarna förnybar energi i samtliga ledningstyper som finns i Sverige skulle det i praktiken innebära att energikraven förlorar sin mening.

I Sverige finns en mängd styrmedel som gynnar soletproduktion, och det är i grunden positivt. Detta styrmedel kan dock få en direkt kontraproduktiv inverkan på energisystemet och därmed på miljön. Eftersom undantaget riskerar att leda till ett ökat effektbehov kan det bli svårare att ställa om elsystemet till full klimatneutralitet.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen antecknade Jörgen Fogelklou (SD) som yttrande en skrivelse från den 18 oktober 2019 (bilaga A).

Göteborg den 23 oktober 2019
GÖTEBORGS KOMMUNSTYRELSE

Axel Josefson

Mathias Sköld

Yttrande angående – Remiss från Finansdepartementet – Promemoria Byggnaders energiprestanda, förslag på ändringar i plan- och byggförordningen.

I kommunstyrelsen:

Yttrandet

I promemorian (sid 7) hänvisar man till artikel 2 a i EU-direktivet. Där framgår bl.a. att varje medlemsstat ska fastställa en långsiktig renoveringsstrategi till stöd för renovering av det nationella beståndet av bostadshus och andra byggnader än bostäder, både offentliga och privata för att uppnå ett byggnads-bestånd med en hög grad av energieffektivitet där fossila bränslen fasas ut senast 2050 och för att underlätta en kostnadseffektiv omvandling av befintliga byggnader till nära-nollenergibyggnader.

Egenproducerad energi

En välisolerad villa med bergvärmepump och solceller på taket producerar mer el än vad den gör av med. Ju fler villaägare som väljer att investera i solceller och bli småskaliga elproducenter, desto större krav ställs på nätägaren Göteborgs Energi, eftersom man behöver anpassa sitt elnät till dessa småskaliga producenter av el.

En utmaning är att dimensionera energisystemet efter vinterhalvåret då dessa villor konsumerar mer el än vad de producerar. I framtiden har förhoppningsvis detta löst sig genom nya och bättre system för energilagring.

Det är svårt att planera långsiktigt när man inte vet hur skattesubvention respektive straffbeskattning för enskilda energisystem kommer att utformas i framtiden.

Göteborgs stads ansvar

Göteborgs stad har ett stort ansvar som ägare av Göteborg Energi AB. Det finns en risk att det ekonomiska egenintresset går före miljöhänsyn och samhällsnytta.

Som nätägare finns det risk att man inte är beredda att anpassa elnätet i den takt som omställningen kräver.

Staden har gjort sig beroende av fjärrvärme som baseras på fossila bränslen och förbränning av avfall som orsakar stora koldioxidutsläpp. Stora belopp har investerats i fjärrvärmens. En omställning innebär att Göteborg Energi förlorar marknadsandelar och får försämrat resultat.

Viktningfaktorer för beräkning av energiprestanda

Syftet med att använda viktningfaktorer vid nyproduktion är att minska miljöbelastningen vid uppvärmning och att bygga effektiva klimatskärmar. SD delar dock inte promemorians påstående att man medvetet skulle sänka kvalitén på byggnader som värms upp med värmepumpar.

SD anser att svaren från Göteborgs Energi och stadsledningskontoret avslöjar att man är orolig för att tappa fjärrvärmekunder när folk väljer billigare och mer miljövänliga energikällor än de staden kan erbjuda. SD anser att göteborgans privatekonomi och miljönyttan ska väga tyngre än resultatet för ett enskilt kommunalt bolag, i detta fall Göteborgs Energi.